

Rapport

Ruimte voor bewegingsonderwijs en zaalsport in Dronten

Inzichten in de accommodatiebehoefte

Ruimte voor bewegingsonderwijs en zaalsport in Dronten

Inzichten in de accommodatiebehoefte

In opdracht van de gemeente Dronten

Mulier Instituut

Björn Schadenberg

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 1 mei 2023

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

DSA	Database SportAanbod
GBA	Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens
VTO	Vrijetijdsomnibus

Begrippen

Bewegingsonderwijs
De gymlessen bedoeld om de wettelijke kerndoelen te halen.
Zaalsporten
Sporten die in principe in een sporthal, sportzaal of gymzaal worden beoefend.

Sporthal
Overdekte sportruimte van minimaal 40 bij 20 meter, in principe geschikt voor alle zaalsporten.
Sportzaal
Overdekte sportruimte van circa 28 bij 22 meter, geschikt voor meerdere zaalsporten.

Gymzaal
Overdekte sportruimte van circa 21 bij 12 meter, in beginsel gesticht voor het bewegingsonderwijs, geschikt voor beperkt aantal zaalsporten.

Inhoudsopgave

Ruimte voor bewegingsonderwijs en zaalsport in Dronten

Inzichten in de accommodatiebehoefte.....	5
1 Ruimte voor bewegingsonderwijs en zaalsport	7
1.1 Afbakening	7
1.2 Werkwijze	7
2 Aanbod	8
2.1 Aantallen	8
2.2 Spreiding	9
2.3 Benchmark	10
3 Behoefte	11
3.1 Zaalsport	11
3.2 Bewegingsonderwijs	13
4 Gebruik	17
4.1 Jaargebruik	17
4.2 Sportgebruik	20
4.3 Onderwijsgebruik	21
4.4 Bezettingscijfers	22
5 Ervaring	25
5.1 Optisport	25
5.2 Zaalsportverenigingen	26
Samenvatting & beschouwing.....	28
Bronnen	30

Inzichten in de accommodatiebehoefte

Inleiding

In 2023 heeft de gemeente Dronten een Strategisch Vastgoed Plan (SVP) voor het maatschappelijk vastgoed vastgesteld. Voor de uitvoering heeft zij behoefte aan inzichten in de accommodatiebehoefte vanuit het bewegingsonderwijs en de zaalsporten. Deze inzichten bieden we in deze rapportage.

Conclusies

Het aanbod aan accommodaties voor de zaalsporten in de kern Dronten is toereikend voor de huidige en toekomstige behoefte. De bestaande sporthallen en sportzalen bieden voldoende ruimte voor de naar schatting 3.900 zaalsporters in de gemeente.

De gemeente Dronten voldoet volledig aan haar taakstelling om te voorzien in voldoende gymnastieklokalen voor het bewegingsonderwijs. De spreiding van de accommodaties is daarbij zo dat leerlingen niet veel afstand hoeven af te leggen van het schoolgebouw tot de gymlocatie.

De resultaten uit dit onderzoek geven weinig tot geen aanleiding om het aantal binnensportaccommodaties uit te breiden.

Ruimte voor bewegingsonderwijs en zaalsport

De gemeente Dronten stelt binnensportaccommodaties beschikbaar voor zaalsporten. Zij heeft hiervoor geen wettelijke taak. De gemeente heeft wel een huisvestingsplicht voor het bewegingsonderwijs.

Deze rapportage geeft inzichten in de accommodatiebehoefte in de kern Dronten. Duidelijk wordt hoe het is gesteld met de verhouding tussen aanbod en behoefte, en in hoeverre aanpassingen nodig zijn gelet op verwachte ontwikkelingen.

1.1 Afbakening

Binnensportaccommodaties definiëren we als de overdekte sportruimte die wordt benut, of kan worden benut, voor de beoefening van meerdere zaalsporten en het geven van bewegingsonderwijs.

Het aanbod in en de behoefte uit de kernen Biddinghuizen en Swifterbant nemen we bij het bepalen van het benodigde aanbod in de kern Dronten mee waar dat relevant is.

1.2 Werkwijze

We hebben het aanbod van binnensportaccommodaties geïnventariseerd en weergegeven op kaart. De Database SportAanbod (DSA) hebben we gebruikt om te bezien in hoeverre het aanbod afwijkt van referentiecijfers. Verder hebben we landelijke richtlijnen toegepast om de behoefte aan (georganiseerde) zaalsport te bepalen. De behoefte vanuit het bewegingsonderwijs hebben we berekend aan de hand van de gemeentelijke taakstelling.

Stakeholders

We hebben de zaalsportverenigingen benaderd voor het invullen van een online vragenlijst. Daarin stelden we vragen over het gebruik van de binnensportaccommodaties en in hoeverre zij hierbij knelpunten ervaren. Optisport, de exploitant van de gemeentelijke binnensportaccommodaties, hebben we geïnterviewd over het gebruik en de inroostering.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we het aanbod van binnensportaccommodaties. In hoofdstuk 3 behandelen we de behoefte en in hoofdstuk 4 staat het gebruik centraal. De stakeholders komen in hoofdstuk 5 aan het woord. Hoofdstuk 6 vormt het afsluitende hoofdstuk, waarin we alle resultaten samenbrengen en een beschouwing geven.

Aanbod

In dit hoofdstuk behandelen we het aanbod aan accommodaties voor zaalsporten en bewegingsonderwijs. Van groot naar klein maken we onderscheid in sporthallen, sportzalen en gymzalen.

2.1 Aantallen

Het aanbod aan binnensportaccommodaties in Dronten bestaat uit drie sporthallen, één sportzaal en acht gymzalen (tabel 2.1). De gemeente Dronten is eigenaar van het merendeel van de accommodaties. De exploitatie besteedt zij uit aan Optisport. De overige accommodaties zijn in eigendom van onderwijsstichtingen. Met uitzondering van sportzaal Het Perron zijn deze accommodaties niet beschikbaar voor de Drontse zaalsport.

Tabel 1.1

Aanbod van sporthallen, sportzalen en gymzalen in de kern Dronten in 2023

Accommodatie	Wijk	Eigenaar	Exploitant
<i>Sporthallen</i>			
't Dok I	Midden	Gemeente Dronten	Optisport
't Dok II	Midden	Gemeente Dronten	Optisport
De Beurs	West	Gemeente Dronten	Optisport
<i>Sportzalen</i>			
Het Perron	Noord	Stichting OVO Kampen Dronten	Stichting OVO Kampen Dronten
<i>Gymzalen</i>			
De Ketting	Midden	Gemeente Dronten	Optisport
De Lijzijde	Midden	Gemeente Dronten	Optisport
Almere College	Midden	Stichting OVO Kampen Dronten	Stichting OVO Kampen Dronten
Ichthus College	Midden	Stichting Landstede Groep	Stichting Landstede Groep
De Landing	Zuid	Gemeente Dronten	Optisport
De Stal	Zuid	Gemeente Dronten	Optisport
De Beurs	West	Gemeente Dronten	Optisport
Aeres Hogeschool	West	Stichting Aeres Groep	Stichting Aeres Groep

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

Biddinghuizen en Swifterbant

In Biddinghuizen bestaat het aanbod uit de niet-gemeentelijke sportzaal De Binding, in Swifterbant uit de gemeentelijke sportzaal De Steiger en de gemeentelijke gymzaal Noordhoren. Optisport is verantwoordelijk voor de exploitatie van gymzaal Noordhoren.

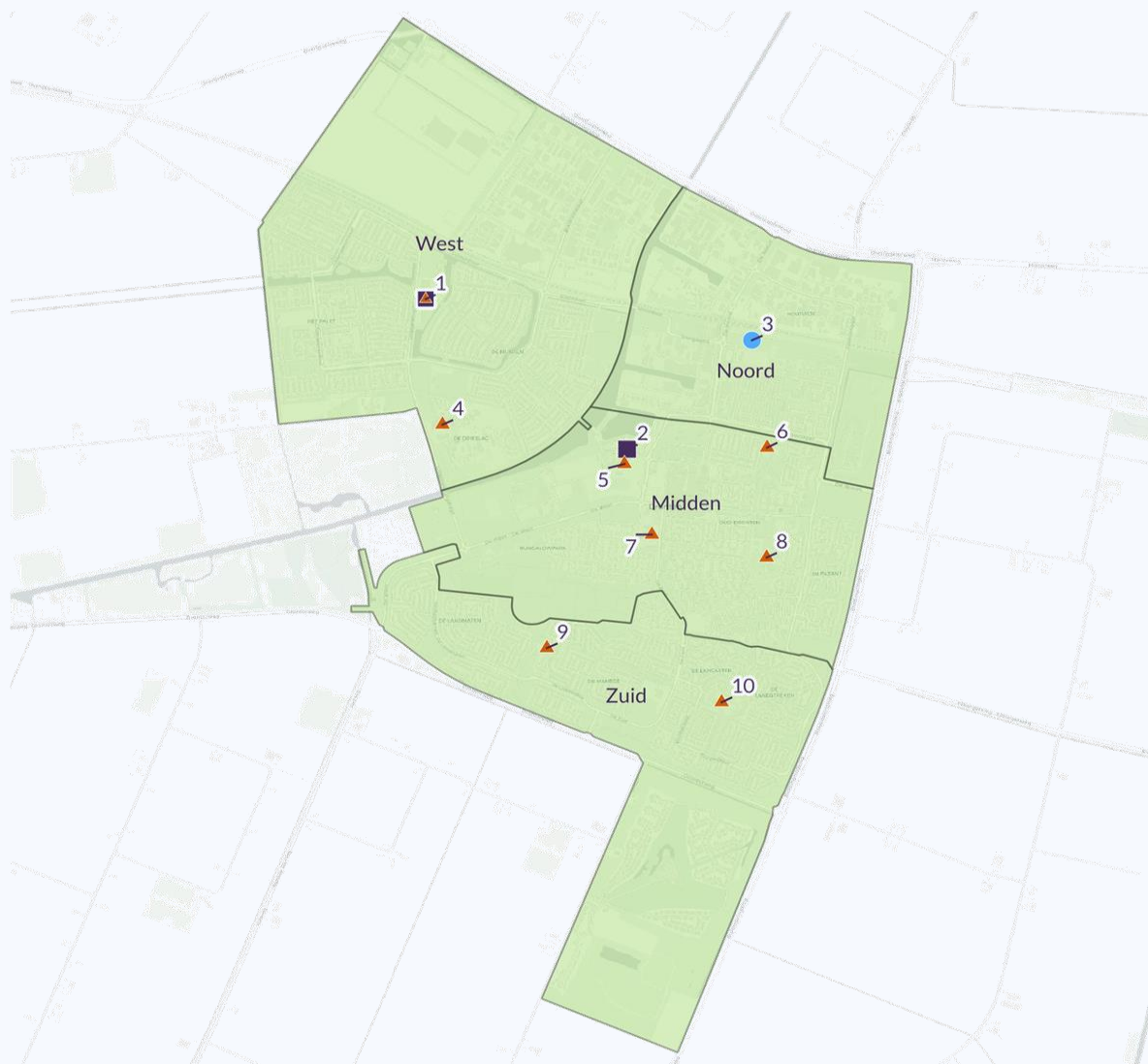

2.2 Spreiding

De gymzalen liggen verspreid over de kern. Van de sporthallen is 't Dok centraal gelegen, terwijl De Beurs in de nieuwere wijk Dronten-West ligt (kaart 2.1).

Kaart 2.1

Aanbod van sporthallen, sportzalen en gymzalen in de kern Dronten in 2023

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

2.3 Benchmark

De drie sporthallen in de gemeente vertalen zich naar een aanbod van 1,7 sporthal per 25.000 inwoners. Dit is in lijn met het provinciale gemiddelde, maar lager dan wat we in vergelijkbare gemeenten zien. Hetzelfde geldt voor het aantal gymzalen. Het aantal sportzalen is juist hoger dan de referentiecijfers (tabel 2.2).

In gemeenten die qua bevolkingsomvang en ruimtelijke opbouw vergelijkbaar zijn met Dronten, is in de kleinere kernen vaker een sporthal aanwezig. Deze sporthallen zijn dan vaak in eigendom van een stichting of vereniging, niet van de gemeente. In Biddinghuizen en Swifterbant zijn juist sportzalen aanwezig.

Tabel 1.2

Benchmark aanbod binnensportaccommodaties in de gemeente Dronten in 2023

(in aantallen per 25.000 inwoners)

	Sporthallen	Sportzalen	Gymzalen
Gemeente Dronten	1,7	1,7	5,2
Gemiddelde vergelijkbare gemeenten	2,5	0,8	5,7
Gemiddelde Flevoland	1,7	1,3	4,5
Gemiddelde Nederland	2,2	1,0	6,4

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023.

Behoefte

In dit hoofdstuk gebruiken we verschillende deelnamecijfers, richtlijnen en normen om een eerste indruk van de behoefte aan binnensportaccommodaties te krijgen.

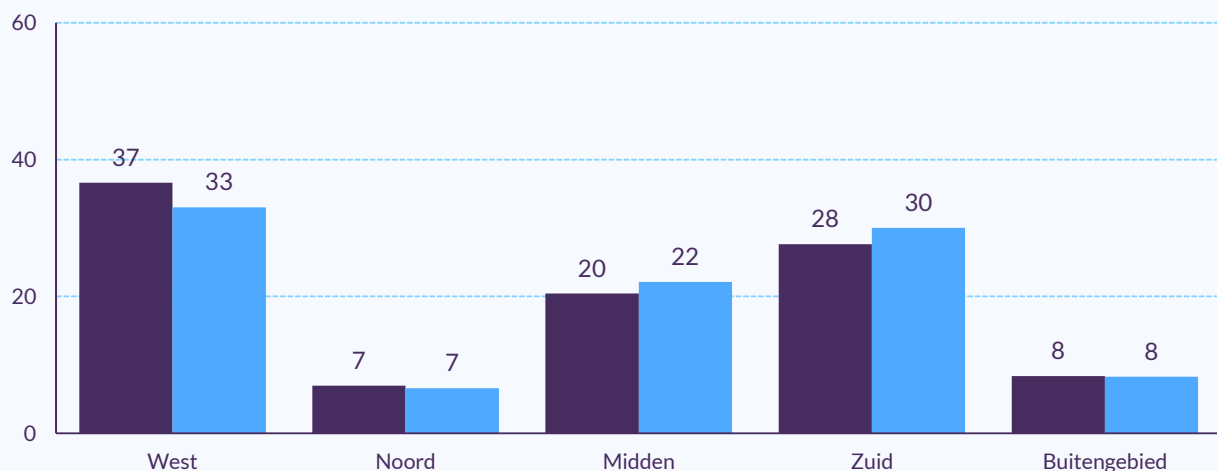
3.1 Zaalsport

De kern Dronten telt in 2023 circa 30.000 inwoners. We schatten op basis van landelijke sportdeelnamecijfers dat circa 3.900 van hen gebruikmaken van een binnensportaccommodatie voor hun sportbeoefening. De meeste zaalsporters wonen in Dronten-West. Deze wijk heeft de meeste inwoners. In verhouding telt deze wijk meer zaalsporters vanwege de relatief jonge bevolking (figuur 3.1). In binnensportaccommodaties sporten met name kinderen en jongeren.

Figuur 3.1

Aantal inwoners en geschatte aantal zaalsporters wijken Dronten in 2023

(in procenten van het totaal)

Bron: GBA gemeente Dronten, 2023; CBS, Vrijtijdsomnibus (VTO), 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Er zijn geen bevolkingsprognoses beschikbaar voor de kern Dronten. Het aantal inwoners van de gemeente neemt naar verwachting toe van ruim 43.000 in 2023 naar ruim 52.000 in 2040 (+20%; Provincie Flevoland, 2023). We schatten dat het aantal zaalsporters minder toeneemt, omdat de bevolkingsgroei met name in de leeftijdscategorie 65 jaar en ouder plaatsvindt (+4.600; +58%). De toename van het aantal zaalsporters in de gemeente schatten we op 1.000 (+18% t.o.v. 2023).

We stellen de behoefte aan ruimte voor de (georganiseerde) zaalsport in Dronten vast op minimaal twee en maximaal vier sporthallen in 2023. (tabel 3.1) Het huidige aantal van drie sporthallen valt daarmee binnen de behoeftebandbreedte.

Draagvlakcijfers

De behoefte aan sporthallen voor de (georganiseerde) zaalsport berekenen we aan de hand van draagvlakcijfers. Bij een bepaalde bevolkingsomvang zijn (in theorie) voldoende (potentiële) zaalsporters aanwezig om een sporthal te vullen. De draagvlakcijfers zijn gebaseerd op landelijk onderzoek (zie Schadenberg et al., 2023).

Tabel 3.1

Normatieve behoefte aan sporthallen in de kern Dronten in 2023

(in aantallen)

	Totaal	West	Noord	Midden	Zuid	Buitengebied
Minimaal	2,4	0,8	0,2	0,5	0,7	0,2
Maximaal	4,8	1,6	0,3	1,0	1,4	0,4

Bron: GBA gemeente Dronten, 2023; Schadenberg et al., 2020.

Voor minder dan één op de tien inwoners van Dronten is de afstand tot de dichtstbijzijnde sporthal meer dan 3.000 meter (8,4%). Drie kilometer wordt algemeen beschouwd als de afstand die men bereid is af te leggen voor sportbeoefening (Hoekman et al., 2013). De inwoners die verder moeten reizen, wonen in Dronten-Zuid en het buitengebied. Voor een klein aantal van hen is de dichtstbijzijnde sporthal 't Huiken in Elburg.

De inwoners van Dronten moeten gemiddeld 1,9 kilometer afleggen naar de dichtstbijzijnde sporthal (tabel 3.2). Landelijk is de gemiddelde afstand naar de dichtstbijzijnde sporthal 1,6 kilometer, in de provincie Flevoland 1,8 kilometer.

Tabel 3.2

Gemiddelde reisafstand naar dichtstbijzijnde sporthal inwoners Dronten in 2023

(reisafstand in kilometers, gemeten over de weg; inwoners in aantallen)

Wijk	Reisafstand	Aantal inwoners
Noord	1,4	1.955
Midden	1,3	6.560
Zuid	2,3	8.905
West	0,8	9.800
Buitengebied	8,1	2.450
Totaal	1,9	29.670

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2023; Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Statistische gegevens per vierkant 2021.

Biddinghuizen en Swifterbant

In Biddinghuizen wonen in 2023 circa 7.000 inwoners, in Swifterbant circa 6.500. We schatten het aantal zaalsporters in beide kernen op ruim 800. Deze sporters kunnen gebruikmaken van de sport- en gymzalen in de kernen, maar moeten voor een sporthal uitwijken naar Dronten. Voor een klein deel van de inwoners van Biddinghuizen en Swifterbant is de afstand tot sporthal 't Huiken (in Elburg), De Rietlanden (Lelystad) of De Sytel (Harderwijk) korter dan de afstand tot een sporthal in Dronten.

We stellen de gezamenlijke behoefte aan ruimte voor de (georganiseerde) zaalsport in Dronten, Biddinghuizen en Swifterbant vast op minimaal drie sporthallen.

3.2 Bewegingsonderwijs

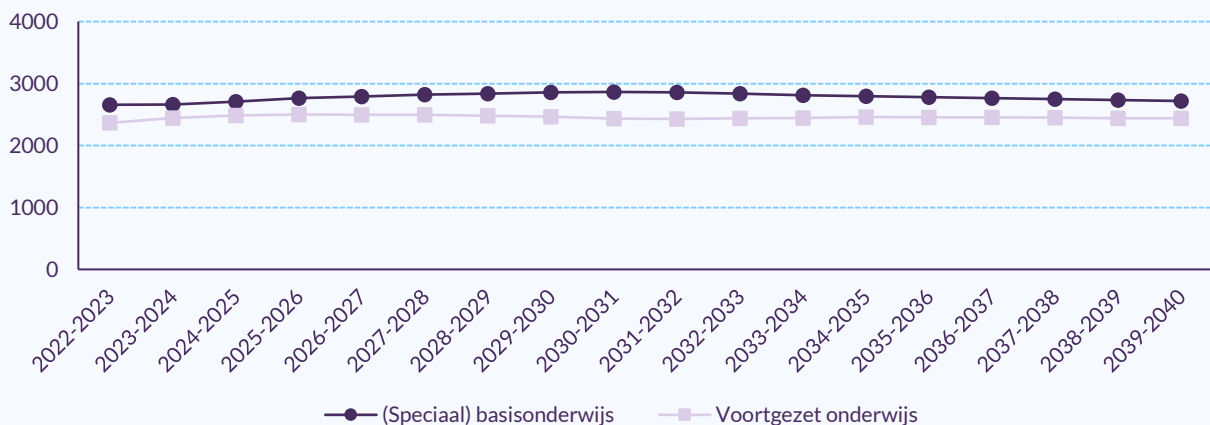
In Dronten zijn vijftien locaties voor (speciaal) basisonderwijs en vier locaties voor voortgezet onderwijs aanwezig. De basisscholen tellen in het schooljaar 2022-2023 in totaal ruim 2.600 leerlingen, de scholen voor voortgezet onderwijs ruim 2.300.

De verwachting is dat het aantal leerlingen, bij beide onderwijstypen, licht toeneemt, om vervolgens weer licht af te nemen (figuur 3.2). Opvallend is de relatief sterke verwachte toename in het aantal leerlingen op de basisscholen in Dronten-Midden, terwijl het aantal basisschoolleerlingen in de andere wijken redelijk stabiel blijft (niet in figuur).

Figuur 3.2

Verwachte ontwikkeling aantal leerlingen scholen Dronten

(in aantallen)

Bron: Pronexus, 2021a & 2021b. Bewerking: Mulier Instituut.

Toelichting: Voor het speciaal basisonderwijs zijn geen prognoses beschikbaar. Het toekomstige aantal leerlingen van De Driemaster (SBO) stellen we gelijk aan het aantal in het schooljaar 2022-2023.

Het bewegingsonderwijs hoeft niet in dezelfde wijk plaats te vinden als waar de school is gevestigd. Dit gebeurt in Dronten wel. De spreiding van de accommodaties

in de wijken is zo dat de leerlingen niet meer dan 1.000 meter hoeven af te leggen van het schoolgebouw naar de gymlocatie (tabel 3.3).

De basisscholen in Dronten-Noord, -Zuid en -West hebben geen andere binnensportaccommodatie binnen 1.000 meter van het schoolgebouw naast de accommodatie waar ze het bewegingsonderwijs geven. Dit is wel het geval voor de basisscholen in Dronten-Midden. Er vindt geen medegebruik plaats tussen het (speciaal) basisonderwijs en het voortgezet onderwijs.

Tabel 3.3

Afstandsmatrix scholen en binnensportaccommodaties Dronten in het schooljaar 2022-2023

(in kilometers)

		Noord		Midden			Zuid		West	
School		Het Perron	't Dok	De Ketting	De Lijzijde	Almere College	Ichthus College	De Landing	De Stal	De Beurs
Noord	Voortgezet onderwijs									
	Almere College	0,0	1,2	1,8	1,0	1,2	1,7	2,8	2,9	4,4
	Ichthus College	0,0	1,2	1,8	1,0	1,2	1,7	2,8	2,9	4,4
Midden	(Speciaal) basisonderwijs									
	Aan Boord	1,0	1,1	0,9	0,0	1,1	1,3	2,0	2,7	5,4
	Aquamarijn	2,0	1,6	0,4	1,1	1,6	0,9	1,1	2,0	6,7
	De Driemaster (SBO)	1,1	0,7	0,9	0,4	0,7	1,1	1,9	2,4	2,5
	De Schakel	1,9	1,6	0,6	1,0	1,6	1,1	1,3	2,2	6,6
	De Toekomst	1,1	0,8	0,7	0,3	0,8	1,1	1,8	2,5	5,1
	Voortgezet onderwijs									
	Almere College	1,5	0,2	1,7	1,3	0,0	0,9	2,2	1,6	3,4
	Ichthus College	1,7	0,8	0,8	1,3	0,8	0,0	1,3	1,4	5,0
Zuid	Basisonderwijs									
	De Brandaris	3,0	2,3	1,4	2,1	2,3	1,6	0,6	1,8	8,1
	De Zonnewijzer	2,9	1,8	2,1	2,7	1,8	1,4	1,4	0,1	5,7
	Flevosprong	2,9	1,8	1,9	2,6	1,8	1,4	1,3	0,1	5,9
	Het Kompas	2,7	1,8	1,8	2,5	1,8	1,2	1,2	0,3	5,7
	Het Wilgerys	2,8	2,0	1,3	2,0	2,0	1,3	0,1	1,3	7,4
	Het Zuiderlicht	2,8	2,2	1,2	2,0	2,2	1,5	0,5	1,7	7,9
West	Huygensschool	2,8	2,2	1,2	2,0	2,2	1,5	0,5	1,7	7,9
	Basisonderwijs									
	De Dukdalf	2,2	1,7	3,2	2,6	1,7	2,4	3,7	2,9	0,1
	De Klimboom	2,3	1,8	3,3	2,8	1,8	2,6	3,8	2,8	0,2
	De Zevensprong	2,4	1,9	3,3	2,8	1,8	2,6	3,8	2,8	0,3

Afstand tot binnensportaccommodatie waar het bewegingsonderwijs plaatsvindt

Afstand tot binnensportaccommodatie die binnen 1.000 meter van het schoolgebouw valt.

De gemeente Dronten heeft een taakstelling om te voorzien in gymnastieklokalen zodat scholen het verplichte aantal klokuren bewegingsonderwijs voor hun leerlingen kunnen verzorgen. De klokuren waarvoor de gemeente een taakstelling heeft, zien we als het aantal normatieve klokuren of de normatieve behoefte.

We constateren dat in elke wijk voldoende gymnastieklokalen (incl. zaaldelen in de sporthallen en -zalen) aanwezig zijn om te kunnen voldoen aan de normatieve behoefte van de Drontense scholen voor (speciaal) basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Ook voor de toenemende behoefte door de verwachte leerlingentoeename in Dronten-Midden is voldoende capaciteit aanwezig (tabel 3.4).

De eigen gymnastieklokalen van het voortgezet onderwijs in Dronten-Midden bieden onvoldoende capaciteit voor het eigen bewegingsonderwijs. 't Dok biedt echter voldoende uitwijkmogelijkheden, nu en in de toekomst.

Als de basisscholen en scholen voor voortgezet onderwijs in Dronten-Midden van dezelfde gymnastieklokalen gebruik maken (met medegebruik), zijn minder lokalen nodig dan als de lokalen uitsluitend voor één onderwijstype worden ingezet (zonder medegebruik).

Tabel 3.4

Normatieve vraag-aanbodanalyse gymnastieklokalen voor bewegingsonderwijs scholen in Dronten

(in aantallen, tussen haakjes de onafgeronde behoefte)

Wijk	Onderwijstype	Aanbod		Behoefte	
		2023	2022-2023	2029-2030	2039-2040
Noord	Voortgezet onderwijs	2	2(1,5)	2(1,6)	2(1,6)
	<i>Subtotaal</i>	2	2-	2-	2-
Midden	(Speciaal) basisonderwijs*	-	2(1,2)	2(1,5)	2(1,3)
	Voortgezet onderwijs	2	5(4,9)	6(5,4)	6(5,2)
	<i>Subtotaal – zonder medegebruik</i>	**9	7-	8-	8-
	<i>Subtotaal – met medegebruik</i>	**9	6-	7-	7-
Zuid	Basisonderwijs	-	2(1,7)	2(1,6)	2(1,7)
	<i>Subtotaal</i>	**2	2-	2-	2-
West	Basisonderwijs	-	2(1,7)	2(1,7)	2(1,7)
	<i>Subtotaal</i>	** ***3	2-	2-	2-

Bron: Pronexus, 2021a & 2021b. Bewerking: Mulier Instituut.

Toelichting: Bij het aanbod aan gymnastieklokalen hebben we ook de af te scheiden zaaldelen in de sporthallen en -zalen meegenomen.

* Voor het speciaal basisonderwijs zijn geen prognoses beschikbaar. Het toekomstige aantal normatieve klokuren bewegingsonderwijs van De Driemaster (SBO) stellen we gelijk aan het aantal in het schooljaar 2022-2023.

** Inclusief gymnastieklokalen in gemeentelijke eigendom.

*** Exclusief de gymzaal van Aeres Hogeschool. Deze accommodatie is niet beschikbaar voor het bewegingsonderwijs van het (speciaal) basisonderwijs of voortgezet onderwijs.

Aeres Hogeschool

Aeres Hogeschool is een hogeschool met drie vestigingen, waaronder één in Dronten. De gemeente Dronten heeft geen huisvestingstaakstelling voor het hoger onderwijs.

Bij de gemeente Dronten is bekend dat Aeres Hogeschool doordeweeks overdag gebruikmaakt van sportzaal Het Perron van Stichting OVO Kampen Dronten. Dit is opvallend, aangezien de sportzaal volledig nodig zou zijn voor het bewegingsonderwijs van de vo-scholen. Mogelijk doen deze hierdoor meer beroep op de gemeentelijke binnensportaccommodaties.

Biddinghuizen en Swifterbant

In zowel Biddinghuizen (De Schatkamer, De Tamarisk en De Wingerd) als Swifterbant (De Branding, De Duykeldam en De Golfslag) zijn drie basisscholen aanwezig. In beide plaatsen is geen school voor voortgezet onderwijs gevestigd. De binnensportaccommodaties bieden ruim voldoende capaciteit om het bewegingsonderwijs van de scholen te faciliteren, nu en in de toekomst. Leerlingen hoeven minder dan 1.000 meter af te leggen van het schoolgebouw tot de gymlocatie.

Gebruik

In dit hoofdstuk zetten we het gebruik uiteen van de gemeentelijke binnensportaccommodaties die Optisport exploiteert. We vergelijken het gebruik in Dronten met wat we in vergelijkbare gemeenten waarnemen.

4.1 Jaargebruik

De sporthallen werden gemiddeld ruim 1.600 uur gebruikt in het seizoen 2018-2019 en de gemeentelijke gymzalen ruim 1.900 uur (tabel 4.1). In het seizoen 2022-2023 ligt het jaargebruik lager, zowel van de sporthallen als van de gymzalen.

De sporthallen werden voor het grootste deel van het jaargebruik voor sportdoeleinden ingezet. In de gymzalen werd daarentegen meer uur bewegingsonderwijs gegeven dan er (los van bewegingsonderwijs) werd gesport.

Opvallend is het lage jaargebruik van 't Dok II ten opzichte van de andere twee sporthallen. Dit is het gevolg van het beperkte onderwijsgebruik.

Benchmark

We zien dat in de sporthallen in Dronten gemiddeld minder werd gesport dan in sporthallen in vergelijkbare gemeenten. Het onderwijsgebruik was vergelijkbaar. De gymzalen werden daarentegen beduidend meer gebruikt, zowel voor sportdoeleinden als voor het bewegingsonderwijs.

Tabel 4.1
Jaargebruik gemeentelijke binnensportaccommodaties Dronten
(in gewogen uren)

	Sport		Bewegingsonderwijs		Totaal	
	2018-2019	2022-2023	2018-2019	2022-2023	2018-2019	2022-2023
Sporthallen						
De Beurs	816	809	1.017	961	1.832	1.770
't Dok I	1.134	1.049	906	636	2.040	1.685
't Dok II	948	885	76	210	1.025	1.095
Gymzalen						
Aan de Ketting	980	630	699	612	1.679	1.241
Aan de Lijzijde	729	455	1.029	1.163	1.758	1.617
De Landing	1.221	1.349	847	1.162	2.068	2.511
De Stal	1.028	904	1.294	1.258	2.322	2.162

Bron: Optisport, 2019; Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

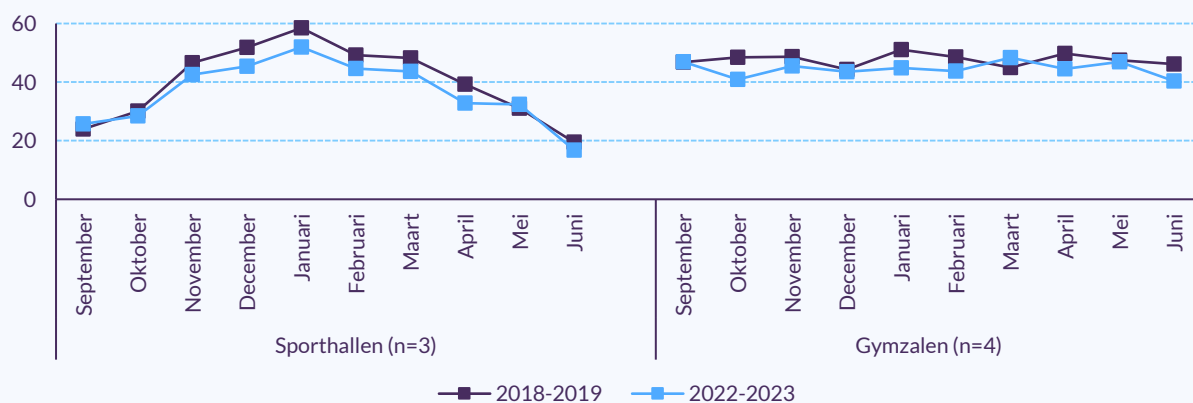
De bezetting van de sporthallen varieerde gedurende het jaar. Zaalcompetities van 'veldsporten' (bv. hockey) vinden alleen plaats gedurende de wintermaanden. Deze sporten vinden veelal plaats in sporthallen. Het gebruik van de gymzalen was gedurende het jaar dan ook constanter (figuur 4.1)

De bezetting van de accommodaties varieerde gedurende de dag (figuur 4.2; figuur 4.3). In de ochtend en vroege middag (09:00-16:00 uur) vindt doordeweeks het meeste bewegingsonderwijs plaats. In de avond zijn doordeweeks de uren tussen 18:00 en 22:00 uur in de sporthallen het meest gewild. De sporthallen werden op zaterdag meer gebruikt dan op zondag. De gymzalen werden in het weekend beperkt gebruikt (niet in figuur).

Figuur 4.1

Gemiddelde maandbezetting gemeentelijke binnensportaccommodaties Dronten

(in procenten, tussen 08:00 en 23:00 uur, feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten)

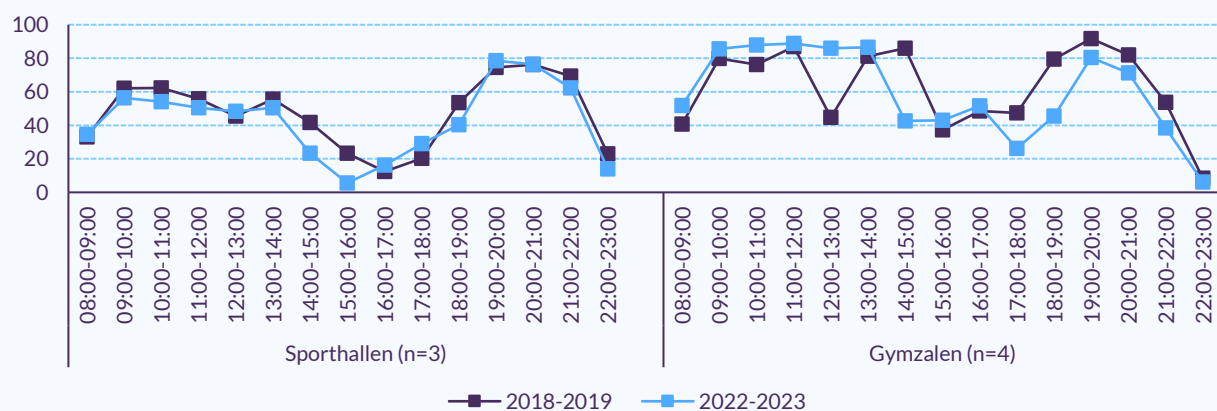

Bron: Optisport, 2019; Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur 4.2

Gemiddelde doordeweekse bezetting gemeentelijke binnensportaccommodaties Dronten

(in procenten, feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten)

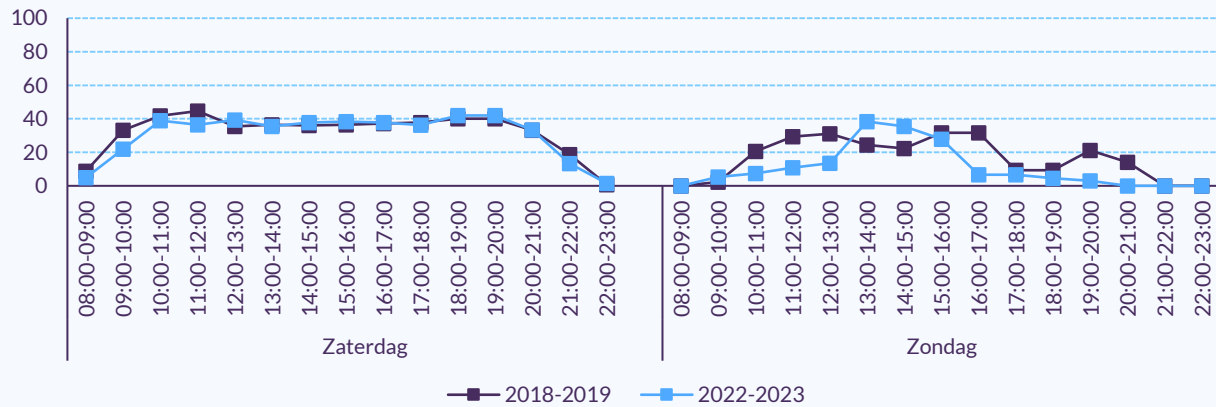

Bron: Optisport, 2019; Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur 4.3

Gemiddelde weekendbezetting gemeentelijke sporthallen Dronten

(in procenten, feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Optisport, 2019; Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Biddinghuizen en Swifterbant

Gymzaal Noordhoren in Swifterbant werd in het seizoen 2018-2019 voor 1.518 uur gebruikt en in het seizoen 2022-2023 voor 1.393 uur. Het jaargebruik was daarmee lager dan dat van de gymzalen in Dronten.

De (overige) binnensportaccommodaties in Biddinghuizen en Swifterbant zijn niet in gemeentelijke eigendom of worden niet door Optisport geëxploiteerd.

4.2 Sportgebruik

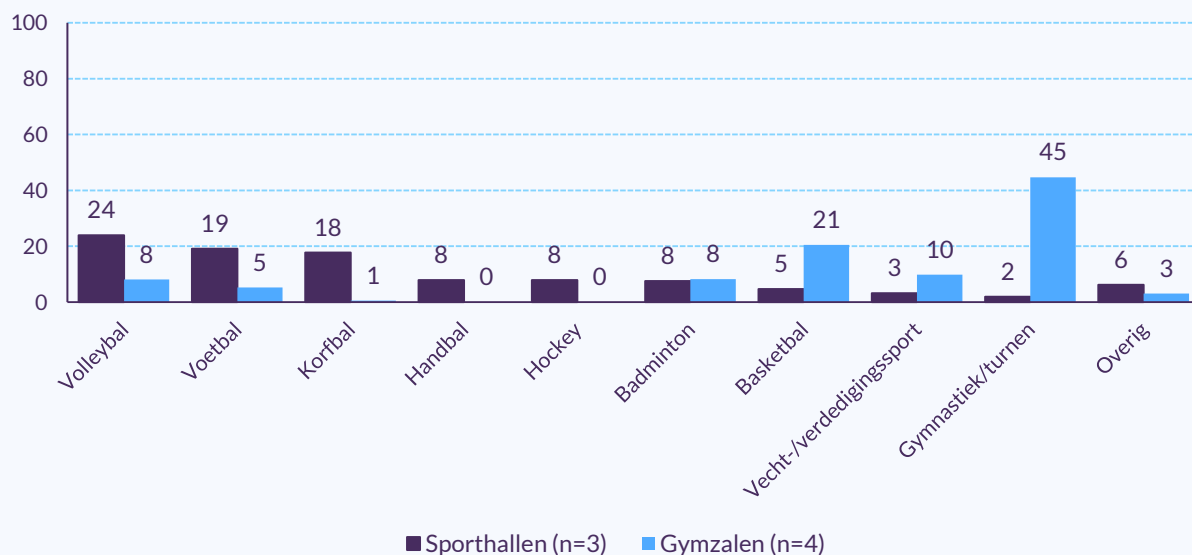
De meest beoefenende sport in de sporthallen in het seizoen 2022-2023 was volleybal, gevolgd door voetbal en korfbal (figuur 4.4). In De Beurs en 't Dok I werd veel gevolleybald door Libero '99, in 't Dok II gevoetbald en gekorfbald door A.S.V.D. In de gymzalen vond veelal gymnastiek/turnen door diverse verenigingen en basketbal door VUAS plaats.

Ten opzichte van het seizoen 2018-2019 werd er met name minder gevoetbald in de sporthallen. Tafeltennisvereniging Dronten '74 maakte in het seizoen 2018-2019 nog gebruik van gymzaal Aan de Ketting. Die vereniging is opgeheven, waardoor dit gebruik in het seizoen 2022-2023 is weggefallen.

Figuur 4.3

Sportgebruik gemeentelijke binnensportaccommodaties Dronten in het seizoen 2022-2023

(in procenten van het totale sportgebruik)

Bron: Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Biddinghuizen en Swifterbant

Het sportgebruik van gymzaal Noordhoren stond veelal op naam van gymnastiekvereniging Swift '64 en judovereniging Budo Ryu Kenshin.

De (overige) binnensportaccommodaties in Biddinghuizen en Swifterbant zijn niet in gemeentelijk eigendom of worden niet door Optisport geëxploiteerd.

4.3 Onderwijsgebruik

De basisscholen in Dronten staan in een schoolweek voor 175,50 klokuren in de gemeentelijke binnensportaccommodaties ingeroosterd in het schooljaar 2022-2023. Dit is meer dan het aantal normatieve klokuren (tabel 4.2). In hoeverre er meer bewegingsonderwijs plaatsvindt dan waarvoor de gemeente een taakstelling heeft, hebben wij niet inzichtelijk gemaakt.

Er zijn drie basisscholen die minder staan ingeroosterd dan het aantal normatieve klokuren. In hoeverre de leerlingen van deze scholen geen 1,5 klokuur bewegingsonderwijs per week krijgen, zoals de wettelijke plicht is vanaf schooljaar 2022-2023, is onbekend. De gymles kan namelijk ook elders plaatsvinden, zoals op het schoolplein of op een sportveld (niet in tabel).

Het Almere College en het Ichthus College maken, naast van de eigen binnensportaccommodaties, gebruik van 't Dok in het schooljaar 2022-2023 (niet in tabel).

Tabel 4.2

Aantal ingeroosterde en normatieve klokuren bewegingsonderwijs scholen voor (speciaal) basisonderwijs Dronten in het schooljaar 2022-2023
(in aantallen)

Wijk	Aantal ingeroosterde klokuren	Aantal normatieve klokuren	Vershil
Noord	-	-	-
Midden	42,25	33,00	+9,25
Zuid	59,75	45,00	+14,75
West	71,75	45,00	+26,75
Totaal	173,75	123,00	+50,75

Bron: Pronexus, 2021a; Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Biddinghuizen en Swifterbant

De leerlingen van De Duykeldam en De Golfslag gymmen in gymzaal Noordhoren en sportzaal De Steiger. Sportzaal De Binding wordt gebruikt voor de gymlessen van de basisscholen in Swifterbant.

4.4 Bezettingscijfers

De sporthallen en gymzalen waren doordeweeks overdag (08:00–16:00 uur) gemiddeld meer dan de helft van de tijd bezet (58%). Door de instroom bij de sporthallen (m.n. in 't Dok I) lag de gemiddelde bezetting in januari, februari, november en december hoger dan in de andere maanden van het seizoen (figuur 4.5).

In de namiddag en avond (16:00-23:00 uur) was de gemiddelde doordeweekse bezetting van de sporthallen en gymzalen lager dan overdag (45%). Alleen 't Dok had doordeweeks in de namiddag en avond een hogere gemiddelde bezetting dan overdag. Tijdens de doordeweekse avondpiekuren (18:00-22:00 uur) kenden de accommodaties gemiddeld de hoogste bezettingsgraden (figuur 4.5).

Op zaterdag waren de sporthallen tussen 09:00 en 19:00 uur gemiddeld minder dan een kwart van de tijd bezet. In januari, februari, november en december waren de bezettingsgraden hoger dan in maart tot en met oktober. Het gebruik op zondag lag lager (figuur 4.6).

Benchmark

De bezetting van de sporthallen in Dronten is doordeweeks overdag en in de namiddag/avond lager dan die van sporthallen in vergelijkbare gemeenten. Tijdens de doordeweekse piekuren en in het weekend is de bezetting vergelijkbaar.

De Drontse gymzalen worden over de hele linie relatief veel benut vergeleken met gymzalen in vergelijkbare gemeenten.

Biddinghuizen en Swifterbant

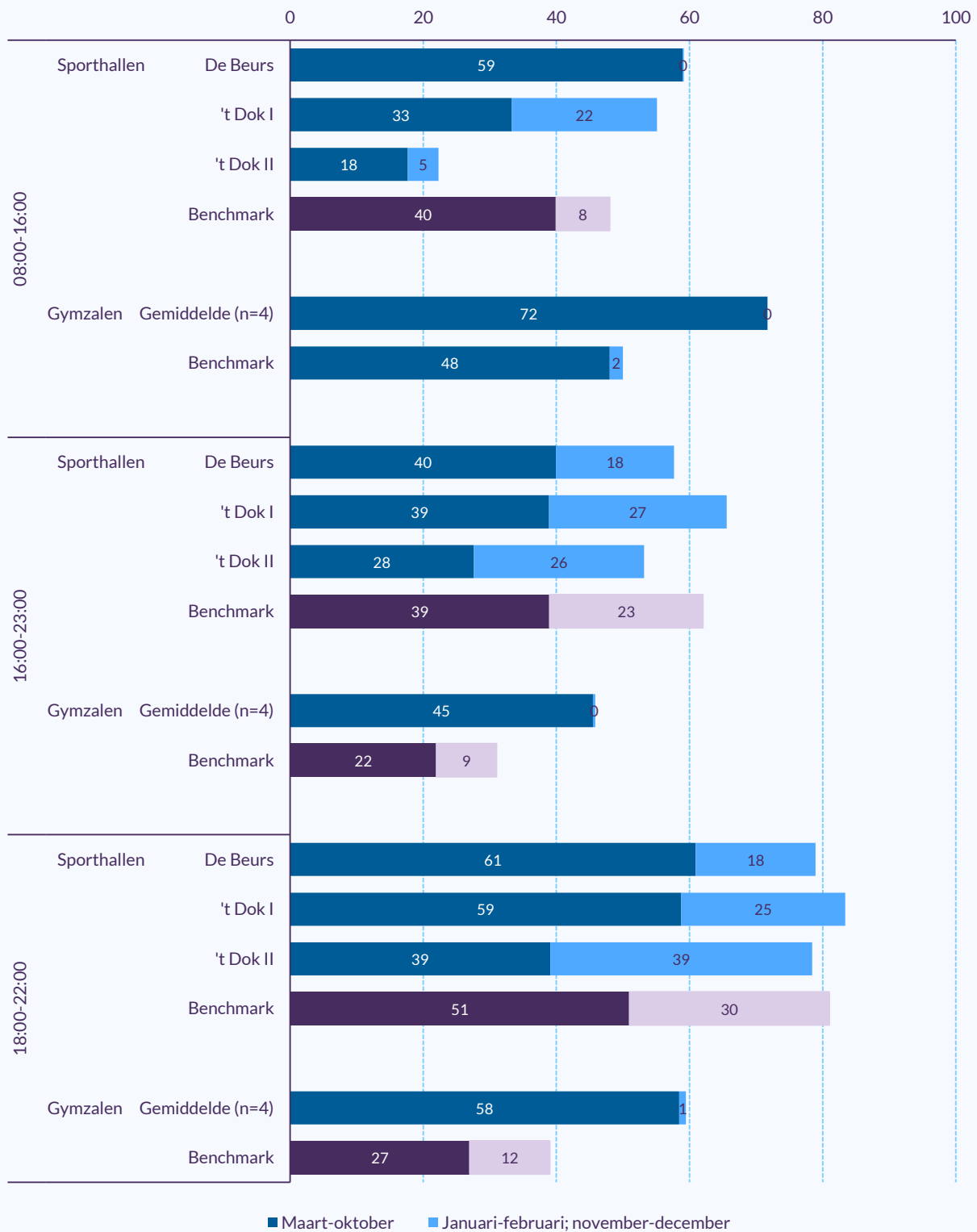
Gymzaal Noordhoren kende over de hele linie lagere bezettingscijfers dan de gymzalen in Dronten.

De (overige) binnensportaccommodaties in Biddinghuizen en Swifterbant zijn niet in gemeentelijke eigendom of worden niet door Optisport geëxploiteerd.

Figuur 4.4

Gemiddelde doordeweekse bezetting gemeentelijke binnensportaccommodaties Dronten in het seizoen 2022-2023

(in procenten, feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten)

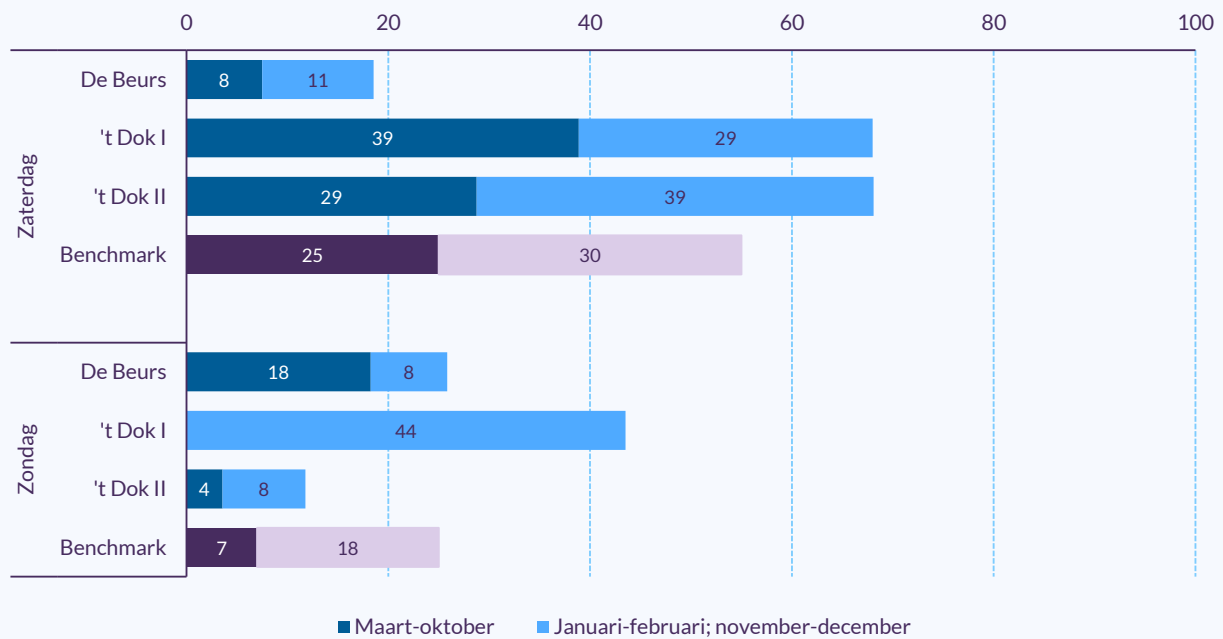

Bron: Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur 4.6

Gemiddelde weekendbezetting gemeentelijke sporthallen Dronten tussen 09:00 en 19:00 uur in het seizoen 2022-2023

(in procenten, feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Optisport, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Ervaring

In dit hoofdstuk zetten we de opgehaalde inzichten uit het inview met Optisport en het vragenlijstonderzoek onder de zaalsportverenigingen uiteen.

5.1 Optisport

Optisport beheert en exploiteert sinds 2001 binnensportaccommodaties in Dronten. Zij doet dit in opdracht van de gemeente Dronten. We hebben een interview gehouden met Jolanda Schram, senior teamleider bij Optisport.

Optisport stuurt in het eerste kwartaal van het kalenderjaar aanvraagformulieren naar de sportverenigingen. De verenigingen kunnen hierop de gewenste tijden en locaties voor het komende zaalseizoen aangeven. Het ingevulde formulier sturen ze uiterlijk in het tweede kwartaal retour. Optisport gaat vervolgens inplannen. De indeling van het lopende seizoen gebruikt ze als model voor het komende seizoen. Verenigingen hebben al jarenlang vaste trainingstijden en -locaties en willen hier liever geen wijzigingen in aanbrengen. Verenigingen hebben echter geen verworven rechten.

De Drontse scholen overleggen onderling over de indeling van het bewegingsonderwijs.

Knelpunten

Optisport geeft aan dat het voor ieder seizoen een uitdaging is om alle aanvragen te honoreren, maar dat dit vrijwel altijd lukt. Wanneer sportverenigingen een aanvraag voor dezelfde tijden en locaties hebben ingediend, vindt overleg plaats. Dit komt incidenteel voor.

De bij Optisport bekende knelpunten beperken zich veelal tot het competitiegebruik in het weekend. Verenigingen willen de competitie laten plaatsvinden in een accommodatie met goede randvoorzieningen. Sporthal De Beurs is daardoor minder gewild, waardoor de vraag naar 't Dok hoger is.

Ieder jaar vindt een gebruikersoverleg met de verenigingen plaats. De indeling is hierbij meestal geen groot thema.

Ontwikkelingen

Optisport neemt geen ontwikkelingen waar in het aantal aanvragen voor het gebruik van de binnensportaccommodaties. Wel ontvangt zij signalen dat verenigingen mogelijk in de problemen raken door een teruglopend aantal leden en kaderleden. Dit gaat mogelijk op termijn gevolgen hebben voor de bezetting. De Drontse scholen, met name in het voortgezet onderwijs, nemen minder uren af in de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Dit is het gevolg van een leerlingenafname.

5.2 Zaalsportverenigingen

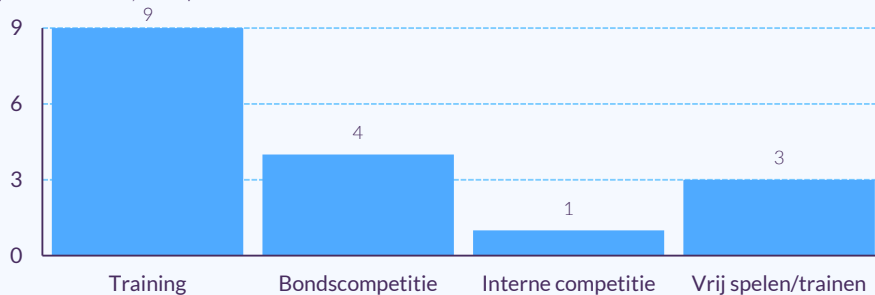
We hebben een online vragenlijst gestuurd naar 23 zaalsportverenigingen en veldsportverenigingen die een zaalseizoen kennen in de gemeente Dronten. Negen van hen hebben gereageerd en de vragenlijst ingevuld (39%). De respons is hiermee laag, waardoor we mogelijk geen compleet beeld kunnen schetsen van de ervaren knelpunten.

De negen verenigingen hebben samen ruim 1.000 leden. Drie verenigingen zijn uitsluitend actief in Biddinghuizen of Swifterbant. De verenigingen bieden hun leden veelal ruimte voor de standaardverenigingsactiviteiten (figuur 5.1).

Figuur 5.1

Verenigingsgebruik binnensportaccommodaties gemeente Dronten in 2023

(in aantallen, n=9)

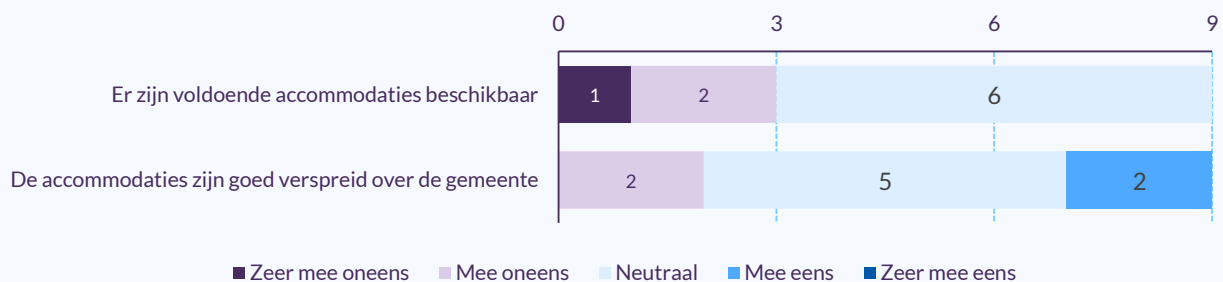
Bron: Mulier Instituut, bevraging zaalsport gemeente Dronten, 2023.

Het merendeel van de verenigingen is van mening dat het huidige aanbod voldoende capaciteit biedt voor hun behoefte en goed verspreid is (figuur 5.2). Drie verenigingen geven aan dat er onvoldoende zaalruimte is en dat zij meer gebruik willen maken van het bestaande aanbod, of van nieuw aanbod, als dat wordt gerealiseerd. Hun knelpunten behandelen we hieronder.

Figuur 5.2

Meningen zaalsportverenigingen gemeente Dronten over aanbod binnensportaccommodaties in 2023

(in aantallen, n=9)

Bron: Mulier Instituut, bevraging zaalsport gemeente Dronten, 2023.

Knelpunten

Dans- en gymnastiekvereniging Swift '64 (circa 80 leden) en gymnastiekvereniging GYJATU (circa 300 leden) hanteren in 2023 een wachtlijst. Beide verenigingen kunnen onvoldoende trainers voor extra leden vinden. GYJATU maakt naast de gymzalen in Dronten ook elke week drie uur gebruik van een accommodatie in Lelystad, omdat de uren in de accommodaties in Dronten ontoereikend zijn voor het huidige aantal leden.

Sportclub (SC) Flevostar (circa 60 leden) en hockeyvereniging (MHC) Flevoland (circa 350 leden) geven samen met Swift '64 en GYJATU aan dat zij hun leden doordeweeks niet het gewenste aantal uur kunnen laten trainen. MHC Flevoland wil haar leden vaker en/of langer laten trainen in de sporthallen, Swift '64 en GYJATU in de gymzalen. SC Flevostar heeft sportaanbod voor mensen met en zonder beperking. Voor haar leden zijn onvoldoende materialen beschikbaar in de sporthallen.

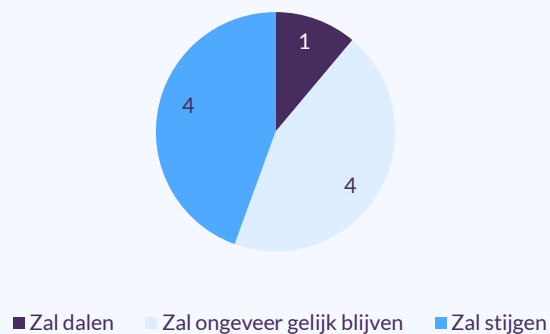
Toekomst

Vier van de negen verenigingen verwachten voor de komende jaren een ledengroei (figuur 5.3). Zij verwachten op termijn dat hun zaalbehoefte toeneemt om de extra leden te kunnen faciliteren. Deze verenigingen zijn veelal actief in de gymzalen.

Figuur 5.3

Door zaalsportverenigingen verwachte ontwikkeling ledenaantal in gemeente Dronten in 2023

(in aantallen, n=9)

Bron: Mulier Instituut, bevraging zaalsport gemeente Dronten, 2023.

Samenvatting & beschouwing

Hieronder zetten we de resultaten uit de voorgaande hoofdstukken bij elkaar en geven we een beschouwing op hoe het is gesteld met de verhouding tussen aanbod en behoefte.

6.1 Samenvatting

Het aanbod van drie sporthallen in Dronten is conform de minimale behoefte vanuit de zaalsport in de gemeente. Zaalsporters uit Biddinghuizen en Swifterbant zijn aangewezen op de sporthallen in Dronten (of in een randgemeente). In theorie kan dat betekenen dat de druk op de sporthallen (te) hoog is, waardoor krapte bestaat.

Maar die krapte zien we niet terug in de bezettingcijfers. Er zijn voldoende mogelijkheden om het huidige gebruik te intensiveren. Optisport ervaart dan ook weinig problemen om de verenigingen in te roosteren. De knelpunten die verenigingen bij ons kenbaar hebben gemaakt, zijn met de bestaande accommodaties weg te nemen.

De sporthallen, sportzalen en gymzalen in Dronten bieden ruim voldoende capaciteit voor de gymlessen van de scholen. De spreiding van de accommodaties is daarbij zo dat leerlingen niet veel afstand hoeven af te leggen van het schoolgebouw tot de gymlocatie.

De eventuele toename in het aantal zaalsporters als gevolg van de bevolkingsgroei en de verwachte leerlingtoename is te faciliteren met de bestaande accommodaties.

6.2 Beschouwing

De resultaten uit dit onderzoek geven weinig aanleiding om de capaciteit voor de zaalsporten in Dronten uit te breiden. De bestaande accommodaties bieden voldoende ruimte voor de naar schatting 3.900 zaalsporters.

De gemeente Dronten voldoet volledig aan haar taakstelling om te voorzien in voldoende gymnastieklokalen voor het bewegingsonderwijs. Het is niet bekend hoe de scholen de mogelijkheden van de accommodaties voor het bewegingsonderwijs beoordelen.

Bronnen

- Optisport (2019). *Activiteitenrooster binnensportaccommodaties Dronten september 2018-juli-2019*.
- Optisport (2023). *Activiteitenrooster binnensportaccommodaties Dronten september 2022-juli-2023*.
- Pronexus (2021a). *Leerlingenprognose en ruimtebehoefte basisonderwijs 2022, gemeente Dronten*.
- Pronexus (2021b). *Leerlingenprognose en ruimtebehoefte voortgezet onderwijs 2022, gemeente Dronten*.
- Provincie Flevoland (2023). *Bevolkingsprognoses 2023*. Geraadpleegd op 1 maart 2023, van <https://feitelijkflevoland.nl/Dashboard/dashboard/bevolkingsprognose-2023>
- Schadenberg, B., Wezenberg-Hoenderkamp, K., & Hoekman, R. H. A. (2020). *Binnensportaccommodaties in Nederland: aanbod, gebruik en planning van sporthallen, sportzalen en gymzalen*. Mulier Instituut.

